

Bescherm de gezondheid in jullie gemeente

Aanpak *tegen* ziekmakende verdienmodellen en *voor* gezonde ondernemers

Commerciële determinanten van gezondheid op lokaal niveau

dr. Joreintje Mackenbach dr. Luc Hagens dr. Cédric Middel

Deze slidedeck, en het bijbehorende onderzoeksrapport, zijn gemaakt door onderzoekers van het Amsterdam UMC en ontworpen door Liesbeth Smit, The Online Scientist. Hiervoor is financiering ontvangen van de Hartstichting en ZonMw.

Meer informatie is beschikbaar via: tinyurl.com/actieplan-rapport

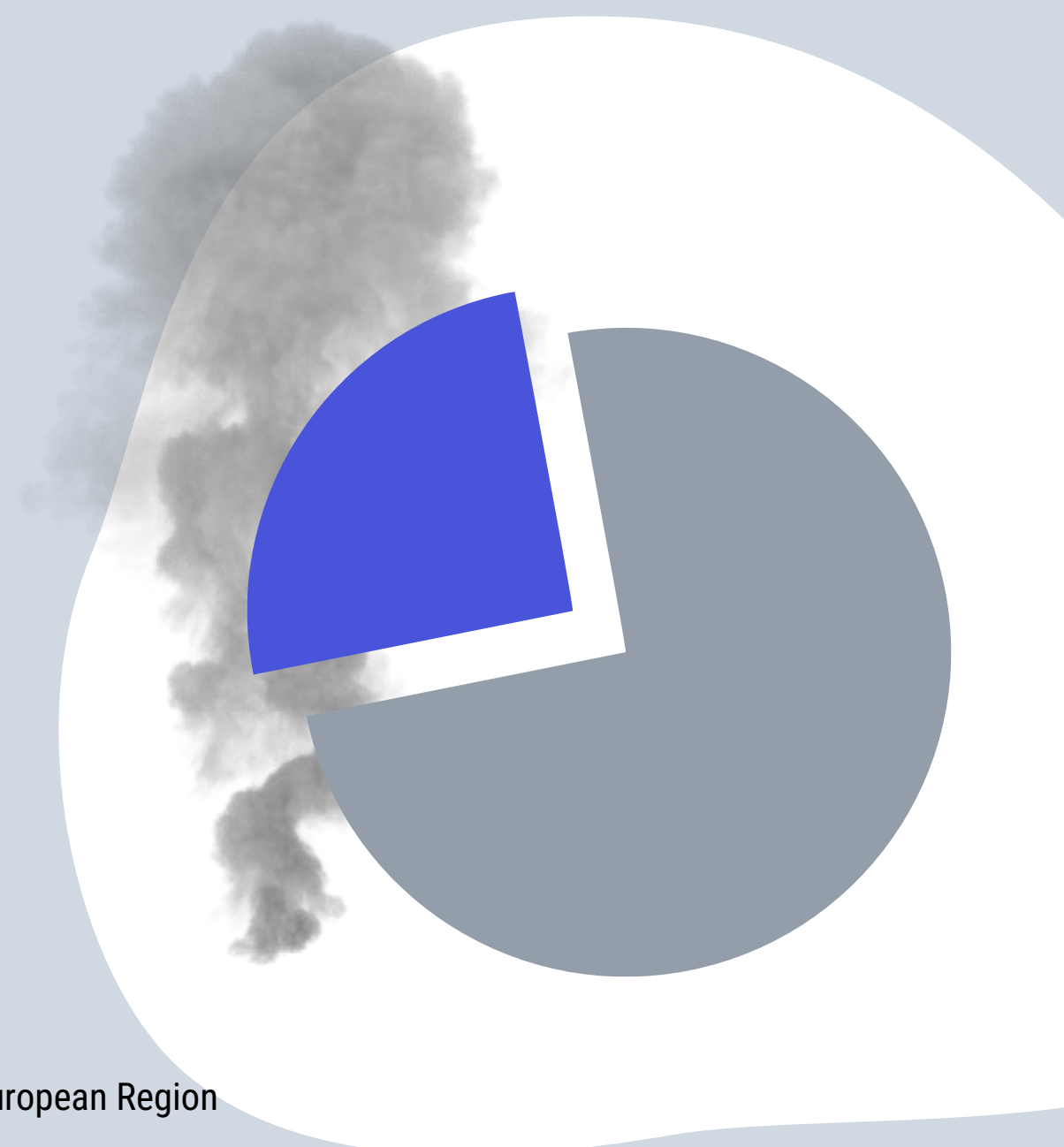

Het probleem

**Commerciële bedrijven
hebben veel invloed op
onze keuzes en gezondheid**

De tabaks-, alcohol-,
fossiele brandstoffen-,
en voedingsmiddelen-
industrie veroorzaken
bijna een **kwart van alle**
sterfgevallen in Europa

20.000

Nederlanders sterven jaarlijks
door **roken**

2.400

Nederlanders sterven jaarlijks
door **alcohol**

“

De manieren waarop bedrijven invloed uitoefenen op de gezondheid noemen we de **Commerciële determinanten van gezondheid**

‘Eet onze snacks,
rook onze
sigaretten”

**Sommige
bedrijfsactiviteiten zijn
schadelijk voor het
milieu of de
gezondheid**

Het probleem

**De samenleving
betaalt de prijs**

**Commerciële producten
en praktijken leveren
winst op.**

**Maar ze veroorzaken
ook schade aan
gezondheid en milieu.**

**Dat leidt tot hogere
kosten in de zorg, voor
het milieu en op de
arbeidsmarkt.**

**De samenleving betaalt
deze kosten.**

**Dit resulteert in hogere
winsten voor bedrijven.**

Waardoor ze meer reclame en
producten kunnen maken en de
cyclus zich herhaalt.

Hoe draagt de samenleving de kosten van commerciële winsten?

Commerciële producten en praktijken leveren winst op.

Maar ze veroorzaken ook schade aan gezondheid en milieu.

Dat leidt tot hogere kosten in de zorg, voor het milieu en op de arbeidsmarkt.

De samenleving betaalt deze kosten.

Dit resulteert in hogere winsten voor bedrijven.

Waardoor ze meer reclame en producten kunnen maken en de cyclus zich herhaalt.

Dit maakt het aantrekkelijk voor
bedrijven om winst op
ongezonde producten te
maximaliseren en maatregelen
die dat beperken te blokkeren.

“

We moeten het **minder aantrekkelijk maken** dat winst ten koste gaat van de volksgezondheid.

Situatie in Nederland

Voorbeelden van commerciële invloeden

“De frisdrankindustrie lobbyde succesvol tegen een belasting op suikerhoudende dranken.”

Nationaal Preventieakkoord

“De alcoholindustrie lobbyde actief om op meer plekken alcohol te verstrekken.”

Nationaal Preventieakkoord

*"De **tabaksindustrie** kon via andere organisaties gezonde maatregelen afzwakken."*

Nationaal Preventieakkoord

Situatie in Nederland

**Waar zien we de invloed van
commerciële industrieën op
lokaal niveau?**

**Lokale bedrijven waar
schadelijke producten
(zoals tabak) verkocht
worden**

**Reclames gericht op
ongezonde voeding,
gokken, alcohol, of
vliegrevizen**

**Donaties of sponsoring
van evenementen of
projecten**

**Lobbyen tegen lokale
beleidsmaatregelen zoals
het weren van aanbieders
van ongezonde voeding**

**Partnerschappen tussen
publieke en commerciële
organisaties**

**Afhankelijkheidsrelaties
van maatschappelijke
organisaties of werknemers**

De oplossing

**Gemeenten kunnen
bijdragen aan een
gezondere omgeving**

“

Als beleidsmaker bij de gemeente
speel je een cruciale rol in het
beschermen en bevorderen van
de volksgezondheid.

1

**Breng lokale commerciële
invloeden in kaart**

Actiepunt

Vraag aan een collega welke commerciële invloeden zij in hun werk zien.

2

Creëer draagvlak

Actiepunt

Welke lokale ondernemersinitiatieven in jullie gemeente bevorderen de volksgezondheid?

3

Onderzoek actiegebieden

Tip

Gebruik het praktische besluitvormingsinstrument en het Framework Convention on Tobacco Control van de Wereldgezondheidsorganisatie

4

Ontwikkel een langetermijnstrategie

Tip

Kijk naar andere verkenningen
van alternatieve economische
modellen en bedrijfsvoering

“

We moeten het **minder aantrekkelijk** maken dat winst ten koste gaat van de volksgezondheid.

Oplossing

“

Als beleidsmaker bij de gemeente kun jij ervoor zorgen dat commerciële bedrijven een **positieve** bijdrage leveren aan de volksgezondheid, in plaats van deze te ondermijnen.

Het onderzoeksteam

dr. Joreintje Mackenbach

dr. Luc Hagens

dr. Cédric Middel

Australische module over de commerciële determinanten van gezondheid

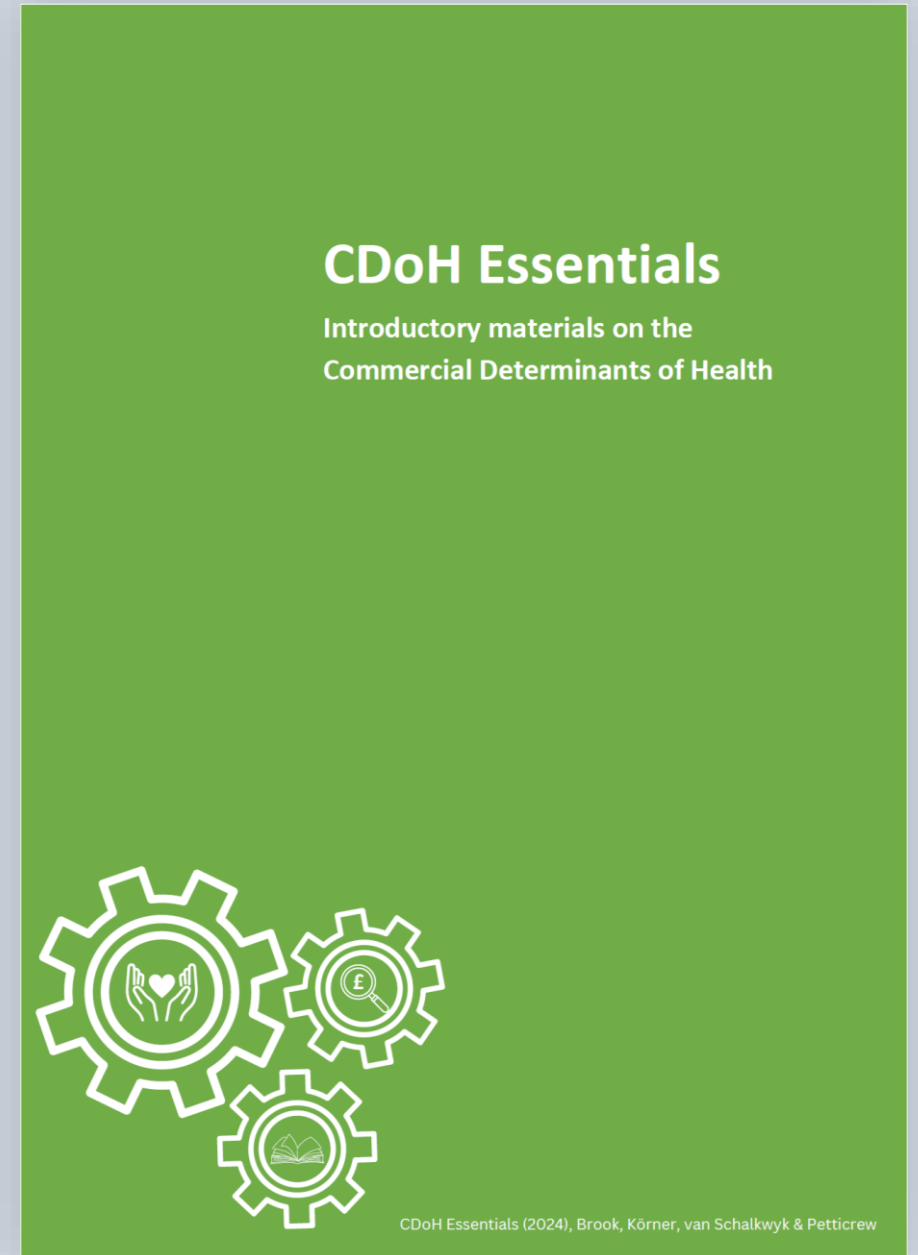
VicHealth

Commercial Determinants of Health Essentials toolkit

CDOH Essentials

Commercial determinants of health · Improving Public Health Practice | 29 April 2024

Good governance toolkit

Association of Directors of Public Health in het
Verenigd Koninkrijk 2024

Good Governance Toolkit

This set of materials is focused on improving governance of commercial interactions, relationships and influence in UK local authorities, to maximise benefits and minimise risks for population health.

ANNA BROOK & KATHERINE KÖRNER (2024)

Bescherm de gezondheid in jullie gemeente

Aanpak *tegen* ziekmakende verdienmodellen en voor gezonde ondernemers

dr. Joreintje Mackenbach
dr. Luc Hagens
dr. Cédric Middel

Amsterdam UMC &
Amsterdam Public Health

Verdiep je in ons rapport

tinyurl.com/actieplan-rapport

Creëer draagvlak

Om effectieve maatregelen te nemen, is het belangrijk om zowel intern als extern draagvlak te creëren.

Organiseer trainingen en workshops voor collega's over commerciële invloeden op gezondheid. Leer hen hoe ze deze invloeden kunnen herkennen en ermee om kunnen gaan.

Communiceer helder, zowel intern bij de gemeente als richting burgers, over hoe commerciële invloeden gezondheid beïnvloeden. Maak de boodschap concreet en relevant door aan te sluiten bij hun dagelijkse ervaringen. Focus op de handelswijze en beïnvloeding van bedrijven, niet op de gezondheidseffecten van individueel gedrag. Stel overtuigingen rondom belangenconflicten tussen commercie en gezondheid ter discussie.

Stimuleer (onderzoeks)journalistiek die commerciële invloeden op lokale gezondheidsproblemen blootlegt.

Oefening: Welke lokale ondernemersinitiatieven in jullie gemeente bevorderen de volksgezondheid? Vraag je af over wat ze anders doen, en hoe het kan dat ze dit zo kunnen doen. Kunnen jullie deze initiatieven als inspirerend voorbeeld gebruiken?

Ondersteun positieve lokale initiatieven en ondernemers die een goed evenwicht bewaren tussen winstmaximalisatie en gezondheid.

Bouw netwerken met andere gemeenten om kennis en goede voorbeelden uit te wisselen.

Biedt lokale ondernemers informatie en hulpmiddelen aan over verantwoorde investeringen, veilige werkomstandigheden, de impact van voeding op gezondheid en milieu, en het verminderen van uitstoot.

Voer het actieplan voor gemeenten uit

Meer weten?

j.mackenbach@amsterdamumc.nl

dr. Joreintje Mackenbach

Vraag

**Wat kan jij doen tegen
commerciële invloeden
op de gezondheid?**

